

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/giganci-nauki-pl/138470,W-audycji-Przystanek-Historia-w-Polskim-Radiu-o-dokonaniach-gigantow-polskiej-na.html>
2022-05-25, 18:20

W audycji „Przystanek Historia” w Polskim Radiu o dokonaniach gigantów polskiej nauki - 17 lutego 2021

Audycja została wyemitowana w środę o godz. 19.07 na antenie Programu I Polskiego Radia

W ramach [kampanii edukacyjnej „Giganci nauki PL”](#) została zaprezentowana pięciotomowa publikacja [Polski wkład w przyrodoznawstwo i technikę. Słownik polskich i związanych z Polską odkrywców, wynalazców oraz pionierów nauk matematyczno-przyrodniczych i techniki](#), wydana pod redakcją naukową prof. Bolesława Orłowskiego w ramach projektu Instytutu Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów PAN oraz przez Instytut Pamięci Narodowej.

Pięć tomów to ponad 2400 stron, ponad 1300 biogramów, często odtworzonych po raz pierwszy, bogata dokumentacja źródłowa. To najkrótsza charakterystyka unikatowego słownika wydanego przez Instytut Historii Nauki PAN i Instytut Pamięci Narodowej.

IHN PAN i IPN chcą przypomnieć o wybitnych, a często zapomnianych Polakach. To Polacy stworzyli fundamenty współczesnej elektroniki, podstawowy składnik nawozów sztucznych, najśłynniejszy radiotelefon świata - walkie-talkie, wykrywacz min używany przez wszystkie armie świata, bombę wodorową, pierwszy pojazd księżycowy, czy podstawy hologramu - to dzieła Jana Czochrańskiego, Ignacego Mościckiego, Henryka Magnuskiego, Józefa Kosackiego, Mieczysława Bekkera czy Mieczysława Wolfke. Rozmawiano o tym przedsięwzięciu z prof. Bolesławem Orłowskim, red. naukowym *Słownika* oraz dr. Dorotą Koczwańską-Kalitą z Biura Prezesa i Komunikacji Społecznej IPN.

- Każdy biogram jest bardzo ważny dla ludzkości, cywilizacji, techniki i Polski - mówiła w Programie 1 Polskiego Radia dr Dorota Koczwańska-Kalita, dyrektor Biura Prezesa i Komunikacji Społecznej IPN. - Zachęcamy, aby zajrzeć do słownika, a także na naszą stronę internetową, gdzie będziemy w filmach dokumentalnych pokazywać 12 wybranych wybitnych Polaków - dodała.

Jedną z przedstawionych w publikacji postaci jest Ignacy Mościcki, wybitny chemik, późniejszy prezydent II RP. Opracował m.in. technologię pozyskiwania azotu z powietrza i

wytwarzania w ten sposób kwasu azotowego, także kondensatory dla prądu wysokiego napięcia i baterie dla tych kondensatorów.

- To był człowiek, który jak później został prezydentem, też pomagał nam zbudować własny przemysł azotowy – podkreślał prof. Bolesław Orłowski z Instytutu Historii Nauki PAN, pod którego redakcją ukazała się pięciotomowa publikacja [Polski wkład w przyrodznawstwo i technikę. Słownik polskich i związanych z Polską odkrywców, wynalazców oraz pionierów nauk matematyczno-przyrodniczych i techniki](#),. – Mościcki, nie znając technologii, musiał ją odtworzyć i jeszcze pokonać różne sabotáže, które robiono. Bardzo się przyczynił do tego, że powstał przemysł chemiczny w Polsce przedwojennej, a potem robił rozmaite wynalazki w przetwarzaniu ropy naftowej. To był człowiek naprawdę wybitny – dodał profesor.

Ponadto w audycji:

[6 Armia Wojska Polskiego w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 roku](#) – publikacja autorstwa dr. Arkadiusza Tulińskiego

6 Armia była jednym z wyższych związków operacyjnych najdłużej działających w wojnie polsko-bolszewickiej 1920 roku. W jej skład wchodziło w różnych okresach w sumie jedenaście wielkich jednostek. Stoczyły one wiele bitew, bojów i potyczek, które trwale wpisały się w dzieje Wojska Polskiego. W tym chwalebne, wyróżnione na Grobie Nieznanego Żołnierza, miejsca takich pól bitewnych, jak Chorupań, Dytiatyn, Nastasów i Zadwórze, do których można dodać np. Wołoczyska, Biłkę Szlachecką, Kurowice, Łanowce czy działania lotnictwa 6 Armii w drugiej dekadzie sierpnia pod Lwowem. W szeregach 6 Armii kunszt dowódczy wykazali na różnych szczeblach m.in. generałowie Wacław Iwaskiewicz, Władysław Jędrzejewski, Franciszek Krajowski oraz płk Marian Kukiel, płk Stanisław Burhardt-Bukacki, rtm. Roman Abraham, mjr Mieczysław Boruta-Spiechowicz, ppłk Antoni Szylling, kpt. Eugeniusz Żongołłowicz, którzy generałami zostali w późniejszych latach.

było/będzie – wybrane wydarzenia organizowane przez IPN

POSŁUCHAJ AUDYCJI

[Poprzednia audycja: „Przystanek Historia”, 3 lutego 2021](#)

[Odcinki archiwalne na portalu przystanekhistoria.pl](#)

* * *

Cykl audycji „Przystanek Historia” jest realizowany wspólnie przez Instytut Pamięci Narodowej i Program I Polskiego Radia. Rozmowy poświęcone są ważnym wydarzeniom, które wpłynęły na dzieje Polski w XX wieku oraz ludziom, którzy tę historię tworzyli.